

Reza Bagher, regissör till bioaktuella **Capricciosa**:

TEXT & FOTO: ANDREAS HOFFSTEN

Jag älskar livet!

VI HAR STÄMT TRÄFF en regnig försommardag hos Sonet i Sundbyberg utanför Stockholm där produktionsbolaget Happy End har kontor. Reza Bagher har bråda dagar, projektet *Populärmusik från Vittula* ligger i startgroparna och Reza skall regissera. Olika anslagstavlor i korridoren är fulla med gula lappar om castingtider samt mängder av bilder på allehanda hus i Tornedalen. Researcharbetet går på högvarv, temperaturen är i stigande.

Men vi skall tala om *Capricciosa*, Reza Baghers andra långfilm efter ungdomsuccén *Vingar av glas*. *Capricciosa* handlar om vad som sker i en familj när mamman dör. I filmen börjar pappan supa och äldste sonen Henrik får axla ett för stort ansvar när han tvingas ta

hand om sina två yngre syskon. En känslostark film om sorg, svek, kärlek och fotboll.

– Det började med att jag fick ett manus efter boken *Dubbelspel* av Max Lundgren som jag inte tänkte på. Men jag gillade producenten trots att jag då inte förstod så mycket av vad han sa, han talade danska och heter Sören Staermose – men jag föreslog att jag skriver något själv så får vi se. ”Meget fint, så gör vi det”, sa kanske Sören och så rullade det på.

En sak hade fångat Rezas intresse i Max Lundgrens bok och det var ett stycke som handlade om en pappas svek.

– Jag måste känna mig personligt engagerad annars kan jag inte satsa på

en så stor apparat som en filminspelning utgör och som kräver så mycket av ens tid som går ut över min egen familj, förklarar Reza Bagher. En pappa som sviker sina barn, det brände fast i mig.

En vändpunkt i filmen kommer i den scen där pappan efter mammans död köpt rollerblades åt familjen och alla åker omkring – mer eller mindre skickligt – och stämningen är försiktigt hoppfull. På ljudbandet sjunger Björn Afzelius ”Ge inte upp min kära” ur låten *Till min kära*. När det så är dags att åka hem säger sonen Henrik brutalt uppriktigt ”Du är ju full, du kan inte köra”. Pappan står fånigt leende och förtvivlad kvar när Henrik med ett syskon i vardera handen går därifrån. Från den punkten går far och son åt varsitt håll.

Vi börjar tala om papparollen i allmänhet och i dagens svenska samhälle – ett fint utmejslat sidotema i Reza Baghers förra film *Vingar av glas* och som nu vuxit ut och fördjupats i *Capricciosa*.

Henrik är 17 år och skall snart ut i livet, en känslig ålder då en grabb behöver en farsa som är stadig och står pall när det blåser. Hur skall en pappa vara?

– Av en pappa fordras att han både skall vara kompis med sina barn samt kunna slå näven i bordet och säga nej. Det är inte lätt, menar Reza och pekar på den rasande hastighet som det kapitaliska samhället utvecklas i; könsrollerna hinner inte med! Förr sa psykologerna att vi män skulle vara mjukisar. Idag får vi inte leka, vi ska vara fasta och tydliga i mansrollen och inte konkurrera med mamman. Reza suckar lätt och med tre egna söner vet han vad han talar om.

– Det är lättare i Iran, där är normerna tydligare, på gott och ont. Så hur gör man, är hemma och tillgänglig för sina barn eller jobbar över och får råd att köpa svindyra Dieseljeans åt ungarna?

FILMENS TVÅ HUVUDFIGURER, pappan och hans son, drabbas båda lika starkt av mammans död, en mamma de älskat upp över öronen men naturligtvis på olika vis. I filmen sublimerar pappan sin sorg genom att ta ”en liten jävel”. Spriten har förmågan att slipa av livets skavande kanter, tror han. Och även när allt verkar bra ja, då tar han sig en stänkare då också rädd som han är att få kontakt med sina känslor. Det går att förstå menar Reza Bagher, men inte att

försvara. Kanske är beteendet en frukt av den lite märkliga svenska egenheten att i alla lägen sätta in krisgrupper. ”Gråt och skratta och prata, prata, prata” – är Rezas recept. Det fortgående samtalet rymmer en mäktigt helande kraft.

Capricciosa slutar ändå i ett durackord. Jag frågar om han haft planer på att göra filmen lite mörkare?

– Jag älskar livet! Och som konstnär vill jag förmedla ett hopp. Inte ducka för svårigheter, inte så, men visa på möjliga utgångar och ge en känsla av framtidstro till dagens ungdomar.

Rollfiguren Elvira, en ung tjej som hjälper Henrik att städa, kommer in i filmens handling som ett yrväder för att tala med Strindberg.

– För mig är hon den friska luften. Hon är inte svensk med kunde vara arab eller jude. Nu råkar hon gilla arabisk musik och dansa magdans. Jag tycker vi har kommit längre i Sverige än att jag skulle behöva göra *Vingar av glas 2*, jag vill egentligen suddas bort det här med invandrarproblematik, säger Reza och fortsätter:

– Det är som i England nu i Sverige. Det multikulturella är här för att stanna, så det är bara för oss svenskar att vänja oss. En av socialarbetarna är svart i filmen – för så ser det ut i Sverige idag.

Men är inte bilden av socialarbetarna lite klichéartad, sticker jag in.

– Det viktiga för mig var att de inte gör eller säger något som är direkt fel. De gör sitt jobb. Några av dem är lite fyrkantiga men vem är inte det ibland. De har inget lätt jobb.

Reza Bagher kommer liksom sin

namne Reza Parsa samt Susan Taslimi från Iran. Reza och Reza kom hit som tolvåringar. Jag frågar – kanske lite fyrkantigt – vad de tillfört svensk film?

Reza berättar att han är mer inspirerad av svensk film och kultur. Han nämner Bo Widerbergs *Kvarteret Korpen* som den stora upplevelsen vid sidan av Stig Dagermans bok *Bränt barn*. Iransk film har han svårare för:

– Den handlar så ofta om människor som blir offer för omständigheter. Jag är mer intresserad av känslor och vad som händer inom oss. Men som svar på din fråga så skulle jag vilja utgöra en krydda, precis som italienarna Scorsese och Coppola har varit för amerikansk film. Jo, en krydda vore inte dumt.

DET ÄR LÄTT ATT FÅ kontakt med Reza Bagher, han är tydlig med vad gränserna går och generös när han så vill med sina tankar. Exempelvis om fotboll:

Henrik spelar fotboll och är så begåvad att han nosar på elitnivån. En dag efter en match säger pappan att fotboll är demokrati, det är de fattiga satarnas i tredje världen enda chans att komma någon vart.

– Jag älskar fotboll så mycket att under ett fotbolls-VM kan jag inte vara igång med någon filminspelning, då sitter jag klistrad framför tv:n. Men visst är fotboll gatubarnens enda möjlighet att komma ur sin fattigdom. Så är den krassa verkligheten. Det gäller ju inte tennis och inte heller simning – vatten är en västerländsk lyx.

Innan jag tackar för intervjun kan jag inte hålla mig från att fråga hur han vågar ge sig på Mikael Niemis så lästa och så omtyckta *Populärmusik från Vittula*? Reza skrattar och säger att han fått en massa brev från folk som skriver om hur mycket de gillar Niemis berättelser.

– Men ett brev har jag behållit; det var från en som tyckte riktigt illa om boken! Det var annars det mustigt vulgära och den förbjudna sexualiteten som lockade och som jag så väl kunde känna igen mig i. I Iran är ju sexualiteten så nertryckt och förbjuden – men blir just därför så oändligt mycket starkare!

Se även filmhandledning i detta nummer.

